

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупилача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механичарима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

АЛКОХОЛИЗАМ И ЗЛОЧИН

(НАСТАВАК)

Ми смо се већ и у напред оградиле од пребацивања, да је алкохол немогуће сасвим избацити из друштвене употребе. Али свакојако добрим примером неће бити немогуће смањити потрошњу алкохолних пића, а нарочито сузбити њихову злоупотребу. Оваква друштва као што их предлагемо, по себи би већ смањила број консумената алкохола, и ми не сумњамо, да би њихов број постепено растао, нарочито када би свет видео, да се не само може живети без алкохола, већ да су они који га не пију, и здравији и паметнији, вреднији и имућнији, и шта више да им је бољи углед у друштву. Разуме се по себи да ми претпостављамо, да оваквим примером претходи све, што је виђеније и интелигентније, па не сумњамо, да би овај покрет у скоро повукао за собом и сиромашки и раденички свет. Овоме свету би оваква удружења понајвише и користила, јер би за онај новац, који обично суботом и недељом проћерда по механама, могао да се преко целе недеље боље исхрани, те на тај начин очува боље и своју физичку снагу, која му је једини капитал и од које му зависи сав живот и егзистенција. Целина и општи интерес пречи су од интереса појединаца, па с тога се очекује од интелигенције, да неће према овако озбиљној ствари остати равнодушна.

Као трећу меру препоручујемо: да се вино и ракија оптерете што јачим порезом, а на пиво да се одреди што мања пореза, како би се дало могућности, да ово, за сада скупо пиће, буде приступачно сиротнијем, а нарочито раденичком сталежу.

Овај предлог чинимо с тога, што од два зла бирамо мање. Пошто смо уверени, да се, поред свију предложених мера, потрошња алкохола не може сасвим избацити, онда бар треба сузбијати она пића, која су опаснија и која воде лакше алкохолизму. Ракија је највећи непријатељ човеку и друштву, а њу на жалост највише троши раденичка класа, јер је она сразмерно најјевтинија. Добро вино мање више свуда је скупо, и има предела, где и не рађа. Ако у таквим пределима нема пивара, које продукују лако пиво, онда свет прибегава ракији, од које и поуздано и брзо пропада. Физиолошки је доказано, да је дејство ракије много убитачније од осталих алкохолних пића, и то једно с тога, што у том пићу има много више

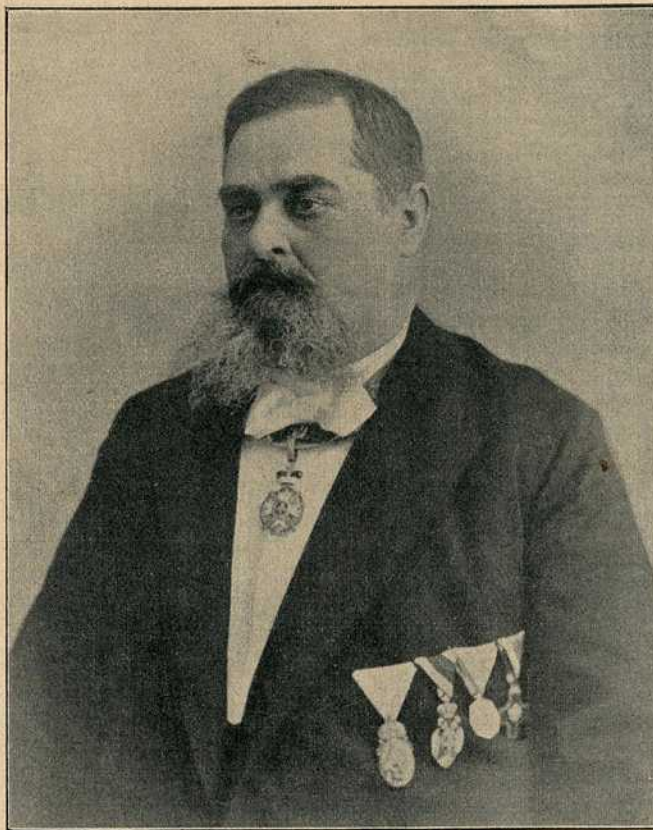
процента алкохола, и што услед рђаве дестилације садржи неке веома штетне отпатке, као фузел и т. д. а друго зато, што пијење ракије неминовно повлачи за собом прохтев за све већим дозама, те на тај начин доводи до тоталне пропасти. Код вина већ није по правилу овај случај, ма да и винције доста често постају алкохолистима. Ну код вина, нарочито у данашње доба, постоји велика опасност од фалсификовања. Када се узме у обзир, да су и вино и ракија у мало већој количини веома штетни и да лако воде алкохолизму, а међу тим немају никакве хранљиве вредности, онда је појмљиво, да се са

физиолошког па и социјалног гледишта може допустити једино пиво. Нарочито лака пива, у којима има свега 2—3% алкохола, могу се, у место осталих пића алкохолних, препоручити с тога, што имају и нешто хранљивих материја, и што по све изузетно изазивају алкохолизам, пошто би човек морао трошити по све дневно огромне количине пива, што свакоме није ни могуће чинити. Д-р. Розентал, који се нарочито бавио проучавањем дејства ракије и пива на народно здравље, такође препоручује пиво, као средство за сузбијање алкохолизма, све дотле, докле не буде могуће, да се алкохол избаци сасвим из употребе. Он такође тврди, да где год је пиво постало приступачније маси, да је оно негиснуло потрошњу ракије. Ово је и вероватно и појмљиво, јер је пиво у умереној количини заиста пријатно пиће, те га с тога, за сада бар, треба што више протежирати.

Одвек је добро познато, да са одвицањем рђавих навика не иде лако. Оставити уживање алкохола није лак посао, а нарочито за сиротнију и раденичку класу, која нити има добре хране, нити каквих других уживања на расположењу. Много лакше може бити без алкохола онај, који се добро храни и коме стоје на расположењу интелектуална уживања. С тога је задатак државе, да да

могућности, да се развије што већи број омањих пивара, које би биле у стању да продукују јевтино и лако пиво, које би раденику у неколико олакшало и исхрану, а с друге стране дало му и нека уживања, много мање опасна од вина и ракије.

Јачим оптерећењем вина, а нарочито ракије, смањила би се њихова производња и потрошња, али би за то више узела маха производња и потрошња пива, када би се терет на пиво знатно смањило, те држава ни у ком случају не би била на штети. А колико би се добило у томе, што би народно здравље било боље; што би се народна снага подизала и била про-

МИЈАИЛО РАЈКОВИЋ *)

ИНСПЕКТОР I. КЛАСЕ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

*) Пошто је Г. Рајковић последњих дана био на путу те писмо могли добити податке о његовом службовању, то ћемо његову биографију донети доцније.

дуктивнија; што би се смањило број злочинаца и отклонила опасност по друштво, а услед тога такође сачувала многа привредна снага, која би бесплодно лежала по казнионицама? — о томе држимо, да је излишно и говорити.

Ми апелујемо на надлежне, да о овоме питању промисле и да му поклоне онолико пажње, колико оно то заслужује, а њихов труд у овом погледу био би награђен великим друштвеним напретком и бољитком.

Четврта мера била би: *ограничавање времена, до кога смеју бити отворене радње, у којима се точе алкохолна пића.*

Знамо у напред, да, као у опште сва борба противу алкохолизма, и овај предлог мора код многих заинтересованих наићи на велики отпор. Али, када се нешто ради у циљу племенитом и корисном по друштво, онда падају сви себичњачки обзир у засенак.

Да би се овај предлог могао оценити како треба, мора се претходно расправити питање: у коме циљу постоје у опште кафане, гостионице, пивнице и механе?

Установу хотела, гостионица и тако званих друмских механа изазвао је општи саобраћај и потреба путника, да се од пута одморе и да ту нађу поткрепљења у доброј постељи, храни и пићу. А обичне кафане и гостионице, или управо пивнице у ширем смислу те речи, изазвао је урођени нагон човечији за дружењем, дакле, дружељубље. Људи осећају потребу да један с другим долазе у што већи додир, да мењају своје мисли, те су се тако од приватних скупова по домовима и клубова временом морали развити јавни локали, у којима је приступ свакоме слободан. Да би ово скупљање и узајамно мењање мисли имало више примамљивости, отпочела су се точити и разна пића, која разговор чине живљим, бујнијим и веселијим. Да се не би сувише губили у детаљима напоменућемо у кратко, да су локали ове врсте установљени једино у циљу дружељубља и пријатне забаве, а никако ради упропашћавања здравља, имаовине и подривања основе за напредак и усавршавање друштва.

Па када је то тако, онда држимо да ни један озбиљан и паметан човек не може бити противан томе, да се стане на пут изопачавању циља, који је при установи ових локала њима намењен био. Има ли данас тога, који неће признати, да су се данашње кафане, пивнице и механе претвориле у права уточишта бекријеска, где нарочито младићи и млади свет ударају темељ својој будућој пропасти, и одакле се непрестано рекрутују будући становници казнионица, од којих друштву прети толика опасност, који друштву падају сасвим на терет, и у којима друштво губи толику радњу и привредну снагу?!

Да би се, дакле, колико толико стало на пут претераном уживању алкохолних пића, предлажемо:

1. Да се све кафане, пивнице и механе, на основу нарочите уредбе, затварају у 10 часова у вече.
2. Етаблисмани и локали, у којима се дају представе, да у 12 часова у вече морају бити затворени.
3. Ресторације по хотелима могле би бити отворене и до 12 часова у вече, због путника који после уморна пута треба да нађу поткрепљења. За осталу публику не би се смело после 10 часова у вече ништа више точити ни служити.

Позната је ствар да искушење многе и најсолидније људе често навлачи на неумереност и ексцесе. Многи се људи код своје куће и не сећају алкохола док у веселом друштву у пивници често терају у пићу до ексцеса, само зато, што нису у стању да се одупру искушењу. А ово искушење долази нарочито, када наступи доцнији сат у вече. С тога је једна неодољива потреба, да се време седења и забаве по јавним локалима законом одреди и ограничи. Тиме би се веома много допринело не само умерености и јавном моралу, већ би тиме била уштеђена многа суза појединима и по некој породици, а многа места у казним заводима остала би празна, јер се толиким њиховим кандидатима не би дало прилике да греше. Колика би добит била од овакве мере и по појединце и по друштво, то може оценити сваки, који познаје ноћни и кафански живот у опште.

Превенција је увек и боља и кориснија од доцнијих средстава и лекова, па с тога и ми најтоплије препоручујемо ову превентивну меру и молимо надлежне, да овај предлог с онаквом вољом прихвати, с каквом га ми износимо.

Пета мера, коју предлажемо, то је: *подизање народних кујни.*

Народне кујне постоје у свима већим светским градовима. Оне су дело човекољубља и милосрђа и подижу се уз припомоћ дарежљивих руку. Циљ им је да сиротној класи даду могућности, да за јевтину цену дође до добре и здраве хране. Разуме се по себи, да се у овим кујнама не пију никаква алкохолна пића.

Од какве су користи по друштво ове народне кујне, лако је појмити, када се зна, да је добра и здрава храна први услов за опстанак човечији, и колико је она потребна раднику, који мора много снаге да утроши, не би ли заслужио само толико, да одржи своју егзистенцију. Пошто ове кујне имају чисто хуманитарни циљ, то је и јасно, да у њима сиротиња за веома малу цену може доћи до веома добре хране. А да је добра храна уједно и моћно средство за сузбијање алкохолизма, доказује се физиолошки, а и на основу обичног посматрања, јер се пићу, а нарочито ракији, одаје сиротиња, која се рђаво храни, да би оскудицу у исхрани накнадила бар моментално алкохолом, који може пролазно да подстакне физичну снагу, која се после брзо смањује, и на против, после сваког надражења алкохолом наступа млитавост. Пијанци, а нарочито који се слабо храни, брзо губе и умну и физичну снагу, те пропадају. С тога се за сузбијање алкохола у опште препоручује подизање економско код сиротније класе. Тако и Розентал, у расправи, коју помену смо, вели: „Пијанство се мора сузбијати подизањем економског стања код нижих класа у народу. Све што отежава исхрану, пореза на потребне животне намирнице, као хлеб, месо, осветљење и т. д. нагони многе људе на пиће алкохола и тиме потпомаже његову злоупотребу.“

(Наставиће се).

ПРИМЕНА АНТРОПОМЕТРИЈЕ НАД РУСКИМ ОСУЂЕНИЦИМА¹⁾

Још у овом, XIX столећу ударан је изванредан жиг оном, који би био за што осуђен, по чему се хтело увек да зна да је осуђиван. Тада се, наравно, није обазирало на то, да носилац таког жига (старе стигме), који је већ сам по себи исто што и казна, може опет постати друштву потребан и користан члан, а да увек мора остати измет друштвени, кад на себи носи припрљан тај срамни жиг. При свем том у Европи се све до најновијег доба није знало ни за какво друго средство по коме би се познавао злочинац, чак и у Француској, где је овај варварски начин познавања људи укинут законом од 26. и 27. септембра и 30. децембра 1791., поново је заведен законом од 23. фебруара X године републике за лица за поврат осуђена. У Француској је поново укинут тек године 1832., а за тим је дошло укидање и у другим државама.

Само у Русији оста жигосање с неким изменама све до 17. априла 1863., када је и ту престало указом једним од тога дана.

Међу тим, тропски дивљаци још од вајкада служили су се, за познавање немилых им гостију који би их посетили, једним средством далеко човечијим и оригиналнијим. Тако, у путописима капетана Кунете читамо, како се једно племе на југу Анама служи неком особитом врстом мерења тела, да би познало своје немиле госте што му са стране долазе.

Ови дивљаци међу лицима, која хоће да познаду ако им још који пут дођу, бамбусов прутућ између прста показача и средњега прста леве руке и по разлици њихових праваца бележе одстојање између ноката и зглобова, а имају и још неких мерења, по којима могу знати да ли је личност, с којом имају посла, још који пут пре тога долазила к њима, и по томе да ли им је пријатељ или није.

И у Русији, пошто је напуштено жигосање, приступило се некој врсти мерења, но она се, онака каква су, показаше недовољна и непоуздана, јер су пуна погрешака. Тако појам „средње величине“ растељив је, а и други описи тела услед старости, слабости и несрећних случајева изложени су често многим променама, те се често осуђивало познавање људи по

¹⁾ Саопштења, изнесена у овој расправи, треба да буду поука за нас у Србији, где је питање о завођењу антропометрије на дневном реду.

обичним описима тела. Ни применом фотографије не долази до сигурних резултата у познавању људи, јер промене на телу и лицу чине многе тешкоће у томе, и тешко је из великог броја фотографија изнети ону коју тражимо. Одртавањем и мерама деснога ува, по методи Бертиловој, ту се може помоћи.

Године 1860., управник казненога завода у Лувену, Стевенс, скрену пажњу на Кетлову теорију, који тврђаше, да на земљи нема ни два човека с потпуно једнаким мерама тела и да се мере извесних костију у људи не мењају више по протеку извесних година живота. Та је теорија публикована под именом: „Hygiène physique et morale,“ Bruxelles 1877. И ма да теза није призната била као сасвим тачна, Стевенс поче да мери по тој теорији главу, уши, ноге, прси и висину тела осуђеника. Премда су та мерења била тек само покушаји, ипак су она крчила пута познијој системи антропометрије. Данас је већ призната корист од антропометрије, али је до тог признања нужности антропометрије морало протекти доста година, поглавито зато, што антрополози не беху сагласни у броју мера, нужних за познање људи. Топинар је тражио 61 меру, Е. Шмит 60, Брокер 43, Вајсбах 42, Петри 29, Вирхов 26 и т. д.

Алфонсо Бертилон први је, који је упознао учен свет с антропометријом системом на III међународном конгресу у Риму 1885.

У Русији је она уведена године 1890. наредбом петроградског полициског префекта од 31. маја исте године и одмах је установљена нарочита антрополошка станица с фотографским атељеом. Овај биро састоји се из две собе, од којих је прва гардероба а у другој су оруђа за мерења и ту се мери. Узима се:

1. Висина тела кад стоји;
2. Висина тела које седи;
3. Распон при опруженим рукама;
4. Ширина и дужина ува;
5. Дужина и ширина главе;
6. Дужина руке у лакту;
7. Дужина средњег и малог прста;
8. Дужина стопала.

И ако је до 1895. год. измерено само 23.321 лице, констатовано је по тим мерама и познато:

у 1892 години	14,78%
» 1893	» 19,52%
» 1894	» 24,06%
» 1895	» 26,33%

у повратку криваца, који се иначе не би познали. Трошак идентификације на једнога кривца у поврату износи за 1892. год. само 7 рубаља и 62 копејака, а за 1895. год. само 5 рубаља и 49 копејака.

Било је доста случајева, да је антропометријом констатована и невиност појединих лица, која су по површном сећању појединих знакова и белега предавана власти као идентична са појединим траженим злочинцима.

Успеси, а поглавито проста примена, јевтиноћа и сигурност антропометрије у проналажењу криваца у поврату, учинише, те је у Русији установљено још 12 станица, осим станице петроградске.

Но и ако би могло изгледати, да је антропометрија у Русији показала сјајна успеха, ипак у истини није тако, јер сваколика установа у приватним је рукама.

На V. међународном конгресу донесена је одлука, да је антропометрија ради интернационалног окарактерисавања криваца у поврату, чему треба поглавито да служи Бертилонова антропометријска система, и да је зато желети, да буде међународним споразумом постављена и утврђена једна система мерења.

Антропометрија се показује као економно средство већ тиме што код ње нема потребе да се лице спроводи у место где се води кривична истрага и где најпосле може изаћи да није ухваћено лице које се тражи. Њоме се, дакле, уштеђује знатна сума коју иначе гутају транспортни трошкови, трошкови око спровода лица. Довољно је да се пошље антропометријска карта, па да се у појављеном случају одлучи о идентичности лица. Уз то ваља имати на уму, да су лица, која се, где антропометрија није уведена, спроводе дотичној истражној власти ради идентификације, махом скитнице, који ту прилику лако употребе да побегну.

Човек, који је 4½ године управљао петроградском централом за антропометрију криваца, дошао је до уверења, да

ни одлична метода Бертилонова још није потпуно израђена, да је нарочито број узиманих мера недовољан, што и сам Бертилон даје на знање, изумљући у помоћ фотографију као неминовно средство. Но фотографија је средство прилично скупо, а не може се ни употребити увек. Међутим ваља знати, да мере и нису средство баш непосредно за само идентификовање. Оне су поглавито само спомоћни регистар и у томе су до сада одговарале своје задатку, а и нема их за сада на избору велики број још и других каквих врста. Свакојако, може испасти за руком, да се број досадањих мера доцније повољно и умножи.

Из тих разлога, А. Г. Таранецки, професор војне медицинске академије и председник антрополошког друштва у Петрограду, сагласан је с тим, да је нужно допунити досадање мере Бертилонове, мерећи још: а.) висину плеча; б.) висину акромiona; в.) ширину плеча; г.) дужину длана; д.) висину пречника главе; ђ.) висину носа, висину лица; ж.) растојање између спољних и унутрашњих очних углова, и з.) растојење очних дупаља и т. д.

У циљу што лакшег узимања ових мера и без икаквих нарочитих оруђа за мерење, конструисан је један апарат, којим се уз то може и фотографија да узме. Апарат је прост, јевтин и поуздан. Немогући овде описивати га, рећи ћемо, да је хигијенска комисија у Петрограду 1893. год. добро се о њему изјаснила. Одлике су му ове: стаје само 300 рубаља; конструисан је тако просто, да га може оправити сваки механичар; може се свугде наместити, а најбоље у локалу за фотографовање, и, као оруђе за мерење, не зависи од субјективног осећања човека; најпосле, узимљући меру, даје се једновремено толико копија репродуковати, да их могу имати све станице. Наравно да би такав апарат имао изврених особина, ако се не губи из вида ни околност, да каква погрешка, која би била у његовој конструкцији, може дати хиљадама лажних мера, па да се за њих не зна; у осталом, пре него што биемо изrekli свој суд о том апарату, требао би да нам је више познат и да је добро опробан.

Антропометрија је, дакле, несумњиво од велике користи, баш ако се и не узима у обзир то, што је она, с многобројним мерама од огромног броја људи, по резултатима својим, богата ризница за Антропологију. Антропометрија ће имати све више успеха, што се буде више умножавало антропометријских станица. А користи од Антропологије у Русији су припознате и у најновије време постадоше два нова друштва њена, на име при војној медицинској академији и при универзитету у Петрограду.

И тако Русија има свега 13 антропометријских станица, а да би видела све неизмерне користи од антропометрије, треба ову одомаћити и потпуно увести. Ово нарочито с обзиром на пространство државе и на велику мешавину племена. Уз то, руске антропометријске станице нису установе државне. Једино се петроградска станица одржава управом зароши; остале добровољном помоћи, разним удружењима и т. д. Лишене службеног карактера, оне имају значај више приватних предузећа, без нарочитих права, тако да би само још требало да им скитнице одреку дати мерити се! А они и знају добро да се ови експерименти с њима не врше по сили закона и те све више продира у масу њихову тако, да ће се збиља томе морати законом доскапати.

Даље, руске антропометријске станице немају свог руководног органа, околност која за судство и администрацију не може бити од какве користи.

Кад прикупимо све што доведе рекосмо, излази, да и Русија долази у државу које се служе антропометријом за циљеве кривично-правне, но да за то није довољно 13 досадањих станица ни по броју ни по начину како постоје, него да је у интересу како државе руске тако и свега образованаг света, да се антропометрија заведе законом и да установе њене дођу под казнене и поправне заводе.

Изнесећи ове врло интересне податке о антропометрији код руских осуђеника, није могућно не поновити напомену, да је штетно свако мерење Бертилонове системе; и ту је боље зло добром. Ваља тежити ономе што је главно, а то је да је главна корист од антропометрије у њеној интернационалности; томе ће се пак много нахулити, ако се овде ради на један а тамо на други начин. Антропометријске карте морају бити свуда по једном обрасцу, ако хоћемо да се по њима умемо наћи свуда,

да се свуда разумеју и да не буде пометња. Једнообразност треба толико терати, да чак не буде потребно ни именовати мерене објекте: телеграфују се само мере и сваки треба да зна шта значе бројеви по реду којим они иду. Тако се н. пр. и листе курса телеграфују без означања ефеката, па онај који их прими зна по утврђеном низу цифара шта оне значе. Бертилонова система има и мана, али су оне тако незнатне, да је увек боље примити је такву каква је, да је много боље поставити себи принцип: „Нека се бертилонише тачно по Бертилону!“

Kr. Ant.

(Свршиће се).

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Од општинских писара добијамо разна питања, у којима нас моле за објашњења, како ће по датим случајевима да поступају. Наш је задатак и постављени циљ, да у овој рубрици доносимо разне формуларе по свима питањима и предметима, који се појављују за расправу код општ. судова. То смо досада чинили у највећој обилности, а чинићемо и у будуће, да би општински писари имали пред собом тачност и правилност у расправљању предмета и да би све оно што грађани од општ. судова траже било правилно оцењено, сређено и на закону основано.

Нарочито тражимо и захтевамо од њих да се тачно придржавају формулара, за пресуде, решења и остале ствари које смо изложили. Ово захтевамо не само ради правилности но и ради саобразности, да би се већ једном прекинуло са оним произвољним и неправилним радом код појединих општ. судова. Тако добили смо од неких општ. писара оваква питања:

Хоће ли општ. судови саслушавати дужнике и онда, када се забрана тражи на основу менице, облигације, признанице или какве јавне исправе?

Хоће ли се општ. судови при извршавању забрана и пописа придржавати у свему прописа из § 466. грађ. судског поступка и његове најновије допуне, где се траже при попису три процениоца? Да ли ови процениоци одговарају за процењену вредност? Да ли ће се у сваком случају и при оспорењу својине одузети пописани предмети из државине дужника и предавати одређеном стараоцу? Ко ће се упућивати на парницу: поверилац или онај који полаже право на својину пописаних предмета?

Мора ли поверилац и код општ. судова, и на основу оваких доказа, правдати забрану, и ако му је дужник на саслушању дуг признао?

Хоће ли и сме ли суд општ. доносити по оваковим оправдавајућим тужбама осудна решења по кратком поступку, или ће одређивати рочишта за суђење јавно у општ. суду?

Да ли је обавезно за општ. судове, да свако суђење, на одређеним рочиштима, са исказом парничних страна, разложима судским и пресуђењем уведе у протокол суђења?

Морају ли општ. судови издавати парничарима пресуде по њиховим споровима и какву оне имају форму?

По свима овим питањима ево нашег одговора. Ми смо сва ова питања у толико пута расправили у нашем листу и општински писари имају све ове расправе у својим рукама. У тим расправама терало се до таквих детаљности, да сваки општ. писар може потпуно правилно радити и без нужних закона, јер сви ти законски захтеви унети су у сваки образац и формулар изнет за сваки случај у нашем листу.

Но када нам и поред тога долазе са свију страна овакова питања, ми ипак сматрамо за своју дужност, да дамо нужног објашњења.

На прво питање одговарамо. Општински судови морају у сваком случају најпре саслушати дужника, па онда доносити решење по забранама, иначе исто пада у случају жалбе, па ма оно било донето ма по каквим исправама, било јавним било приватним. § 19. грађ. суд. пост.

На друго питање одговарамо, да и општ. судови треба да се тачно придржавају свију прописа из § 466. грађ. поступка и његових најновијих допуна, само што не треба да наплаћују тамо одређене дијурне за процениоца. Ово велимо зато, што су спорови код општ. судова мање вредности и што би се ту штетило и поверилац и дужник, а никаковом закону и законо-

давцу није циљ, да коме штету направи, но само да уведе свакога у своје право. Процениоци су одговорни својом имаовином за дату процењену вредност. Баш овом одредбом законодавац је хтео, да обезбеди онога, који своје право тражи, те да би се избегло оно изигравање, које се је до ових измена у толико даних случајева догађало. На пример, процењује се за дуг једна глава шећера 100 динара, а дуг је 54 са досуђеним трошковима и извршитељ одустаје од даље радње сматрајући да је дуг обезбеђен. Овакових несавесних процениоца и извршитеља било је доста и законодавац је услед овакових појава био нагнан да овом злу доскочи. Пописани предмети увек се одмах одузимају и предају одређеном стараоцу без обзира ма на чије полагање права, сем у томе случају ако сам поверилац протоколарно изјави да одобрава да остану на чувању код дужника. Тада ће му се ствари оставити и он ће о пријему потписати протокол. На парницу се увек упућује поверилац јер је јачи у праву, онај код кога су предмети у државини, и поверилац је дужан, да докаже право за наплату из пописаних предмета. Он је за своје право довољно обезбеђен што је то своје право прибележио и предао ономе на чување коме је хтео.

На треће питање одговарамо. Забрана се мора правдати, јер иначе после истека рока суд ће је на захтев дужника скинути. — § 14. грађ. пост. Но ако би дужник при извршењу забране изјавио да пристаје дуг да плати и без да га његов поверилац тужи, онда ће то извршитељ протоколарно прибележити и дужник ће се на то потписати. У том случају не мора следовати оправдање забране, јер суд треба увек да води рачуна о томе да своје грађане не штети.

На четврто питање одговарамо, као и увек до сада, да кратком поступку код општ. судова нема места, но се суђење врши само по јасним одредбама § 13. грађ. судског поступка. О каквим кратким решењима не може бити ни речи и сви они општ. судови, који издају овакова решења, раде противу-закон.

На пето питање одговарамо: Свака судска радња, јавно извршена, на рочишту код општ. судова, мора бити са исказима парничних страна заведена у протокол суђења. Ово смо на сваком издатом формулару пресуде изнете у нашем листу, на дну нарочито подвукли.

На шесто питање одговарамо: На захтев парничара судови општински дужни су издати им пресуду, по наплати таксе. Такса је један динар. Формулар пресуде изложен је у самом протоколу суђења и њега просто само на изводу који би могао у истој форми бити и отштампан, треба преписати. Ову формулу прописао је г. министар правде, држећи се захтева § 305. грађ. суд. поступка.

Опомињемо понова све општ. писаре да се придржавају ових саобразности и да се управљају по нашим упутима, изнетим у нашем листу. Ово у интересу њиховом а и грађанства, које пред њих долази.

ОПАСАН ДРУГ

кривична приповетка

Б. К. М.

(НАСТАВАК)

После неколико дана стигли су потребни податци из Шапца, којима је било утврђено:

Да су и Петар и Марко напустили службу у Дебрцу и отпутовали за Шабац 22-ог јуна у подне;

Да је Петар био врло штедљив и чуваран и као такав сачувао, како је сâм говорио, 40 дуката, па намеравајући да са овим новцем отпочне пиљарску радњу, ради тога и напустио службу;

Да је Марко у служби био неуредан и да је исту напустио по свој прилици зато, што се много појединцима задужио; Да су и Петар и Марко 2-ог јула узели у начелству пасош за Београд;

Да су обојица испред „Усташеве“ механе у Шапцу, на колима Петровим, која је исти у Шапцу купио, пошли 2-ог јула око сунчева заласка за Београд; и

Да је исте вечери, поред „Сокине“ механе, прошао на колима сâм Петар, а Марко са њим није било...

И ови податци знатно су бранили Марка, јер су махом потврђивали све оно што је и он казао.

Само две околности војевале су противу њега, а на име: Што је код њега претресом нађено прилично новца, а он се у Дебрцу задуживао, дакле није га могао имати; и

Што је узео пасош за Београд, а он вели да се био решио да из Шапца путује за Уб.

На поновном испиту Марко је ове околности овако побијао:

„Кад сам дошао у Дебрц у службу, донео сам собом 30 дуката. Кад сам пошао из Уба за Дебрц толико ми је предао поштар уски, код кога ми је новац био на чувању.

Дошав у Дебрц ја сам сав тај мој новац закопао, да га не трошим.

У Дебрцу живио сам од плате, а јесам се и задуживао, — то је истина. Ипак нисам хтео да дирам мој закопани новац. Мислио сам: ако га начнем, он ће брзо сав отићи. Такав сам ја.

Кад сам из Шапца пошао за Уб, свратио сам у Дебрц те ископао и узео моје паре. Од тога новца вратио сам Ненаду Петрићу из Дебрца 85 динара, колико сам му дуговао, а остатак понео сам собом и то је и нађено код мене.

Пасош сам у начелству тражио за Уб и ја мислим да је тако и написан а не за Београд. Ако је другаче написан — то није моја погрешка...“

Сад је приступљено испитивању сведока:

Трајче Аризовић келнер у дебрчкој механи сведочио је: да је 3-ег јула у зору неко лупао на механиска врата и он их отворио. Тада је видео окривљенога Марка.

Марко му је том приликом казивао, како је дошао још синоћ у 10. сати и како је, бајаги, лупао одмах да му се отвори. Сведок се чуди, како он није чуо то лупање а спавао је у механи и притом је лакосан.

Још му се, вели, том приликом жалио Марко, како је морао спавати на клупи испред механе, па је назебао. Услед тога тражио је и овај му дао те је попио један рум да загреје стомак.

На Марку није, каже, приметно тада ништа необично осим то, да је био неиспаван.

Ненад Петрић из Дебрца сведочио је: да је Марко њему дуговао 30 динара и да му је ту суму вратио 3-ег јула сабајле, кад је пошао из Дебрца за Уб, и то 2. дуката у злату а оно остало у сребру.

Поштар уски, рођени ујак окрив. Марка, сведочио је: да је Марко доиста имао нешто новца код њега на чувању, но колику суму не сећа се. Биће тако, око 20. дуката. Ову суму узео је Марко, само не памти да ли кад је пошао за Дебрц или раније.

Јован Димић механиција из Ратара сведочио је: да је окрив. Марко 3-ег јула изјутра, путујући за Уб, свраћао у његову механи у Ратарима, поручио и платио ракију па отишао а заборавао поштити је, из чега сведок изводи да је био збуњен.

Испитано је још сведока, но њихове сведочење као мање важне не износимо,

Осим тога још раније била је послата у Београд она кошуља, која је претресом нађена код Марка, да се вештачки прегледа мрља на левоме рукаву, па је вештачко мишљење дошло, које је гласило: да је мрља од крви но дали од људске или животињске није се могло одредити.

Напоследку извршено је од вештака сравњења рукописа: Марковога и онога у бележници нађеној на Милетином пољу, али се сличност није могла поуздано утврдити, зато, што у бележници није било довољно слова за сравњење и што је Марков рукопис непостојан и превртљив. Али је изјављена вероватност да је у бележници рукопис окривљенога Марка.

По овим основима иследник је узео Марка на главни испит.

И сада као и раније Марко је остао при свом одговору. И сада као и раније био је присебан, равнодушан и слободан. Одговоре је давао без размисљања.

Али то је тако ишло само до некле. А кад иследник поче да га засипа питањима којима се он није никако надао, он као да изгуби ону присебност.

Ми ћемо изнети нека од тих питања:

Пит. Ти си раније навео да си у Дебрцу имао закопаних 30. дуката. Тај си новац ископао 3-ег јула и отуда исплатио дуг Ненаду Петрићу 85. динара а остало понео собом. Јели тако?

Одг. Тако је.

Пит. Јеси ли онога дана кад си новац ископао, плаћао још коме што год, било у Дебрцу, било на Убу, било у путу, и колико си у опште од овога потрошио?

Одг. Никоје другоме нисам ништа плаћао. А у путовању потрошио сам неколико гроша.

Пит. Код тебе је претресом нађено 273. динара. Са оних 85. динара, колико си дао Ненаду Петрићу, излази 358. А кад се томе дода неколико гроша што си у путу потрошио, онда ће бити, да си 3-ег јула доиста имао 30. дуката, као што си ти казао.

Али Ненад Петрић каже да си њему дуговао 30. а не 85. динара и да си му 30. динара вратио 3-ег јула.

Откуда та разлика?

Одг. Ја не знам.

Пит. Не може се то незнати. Јеси ли Ненаду дао 85. или 30. динара?

При овом питању, Марко, који је дотле био потпуно миран, почео је рукама кружити око себе, састављајући их напред и позади. То је понављао врло често и много пута.

Одг. Ја сам Ненаду дао 85. динара а чудим се што он каже само 30?

При суочењу о овој околности, сведок Ненад остао је при своме ранијем исказу.

Пит. Познајеш ли чија је ово бележница?

Показана му је она бележница која је нађена на Милетином пољу.

Одг. Не познајем.

Пит. А познајеш ли који је ово писао по њој?

Показана су му она два рачунчића из ове.

Одг. Не.

Пит. Ова је бележница нађена онамо где је нађен убијени Петар. По томе, она је или Петрова или његовога убице.

Да није Петрова и да он такову није никада имао, јер му као неписменом ни требала није, довољно је утврђено сведоцима

Осим тога утврђено је сведоцима и то, да Петар никада није пио ни рума ни вина, те ни ови рачуни у бележници нису његови.

Напротив, ти си писмен.

Утврђено је: да си радо пио и рума и вина и да си чешиће у механи ручавао.

Осим тога и иначе има основа подозрења, да си ти Петра убио.

По томе свакако биће да је ова бележница твоја и да си ове рачуне ти писао. Је ли тако?

Одг. Није моја.

Опет кружење рукама.

Пит. Казао си да си 2-ог јула у вече у 10. сати дошао у Дебрц и лупао на механиска врата да ти отворе, па ти нису отворили.

Келнер који је ту ноћ у механи спавао каже, да то лупање није чуо а чуо је кад си пред зору лупао и отворио ти. Кад је чуо лупање пред зору, он би тако исто чуо оно у вече, да га је било. Мора бити, дакле, да увече ниси ни лупао?

Одг. Лупао сам.

Пит. Исти келнер каже да си ти том приликом био неиспаван. Је ли то истина?

Одг. Па... на клупи се рђаво спава. Може бити.

Пит. Тада си казао келнеру, да си спавајући на клупи испред механе назебао и да си због тога онако рано лупао да ти отвори. То је доста чудновато да ти, млад и здрав а притом један поштоноша, назебеш јулске ноћи?

Одг. Уморан сам био од пута па сам назебао... Ако сам и поштоноша нисам од гвожђа.

Пит. Познајеш ли ону жену у Шапцу, којој си заклао гуску?

Одг. Не познајем. Онда сам је видео и први и последњи пут.

Пит. А у којој је улици то било и како изгледа она кућа пред којом је била та жена?

Одг. Улице у Шапцу мени су непознате па то не умам казати. Тумарао сам по вароши па видим негде ту жену и закољем јој гуску... Кућу нисам загледао... кућа као свака кућа.

Пит. А где си после запрао искрвављену кошуљу?

Одг. У механи на бунару.

Пит. Је ли то који видео?

Одг. Није... А шта знам, може бити да је неко и гледао.

Пит. Путујући из Дебрца за Уб, 3-ег јула, ти си свратио у ратарску механу. Ту си поручио ракију, али си толико био збуњен, да си отишао а заборавио попиту ракију.

Зашто си био збуњен?

Одг. Нисам био збуњен већ ракија није била добра па нисам хтео да је пијем.

Пит. Ти си из Шапца пошао у четвртак. На Уб си сти- гао у петак. Зашто си пресвукао кошуљу чим си дошао на Уб а ниси то учинио у недељу, као што свако ради?

Одг. Па... хтео сам да будем на Убу чист...

Опет кружи рукама око себе...

После овога иследник је световао Марка да не одриче оно што је доказано већ да каже праву истину. Али он остаде при ранијем казивању.

— Зар ви мислите да сам га ја убио?! Боже сачувај! Где бих ја свога друга убио?... А после, чиме да га убијем? Ја нисам имао оружја. Тражите ви убицу на другој страни. Да ја знадем који је њега убио, ја би му зубима извадио јабучицу и т. д.

И зацело; Марко је имао право. Нити је код њега претресом нађено оружје, нити је било доказано да је он таково имао.

Али — над људским догађајима бди Бог. Он не да да се правда његова завара и обмане.

Није било прошло неколико дана после овога испита Марковог а пријави се иследнику Анђелко Мислић из Шапца, молећи га, да се са окривљ. Марком састане и разговори.

— А о чему имате да говорите? питао је иследник.

— Па о неким нашим пословима, одговори Анђелко.

— Какви су то послови? питао је даље иследник.

— Ама, знаш Господине, претпрошли Петров дан Марко је био у Шапцу. Као мој познаник ноћио је две ноћи код мене. Погрешио човек па променио пиштољ: узео мој, а оставио свој. Ја то нисам одмах видео али пре неколико дана приметим. Па како сам сад другим послом дошао у Обреновац, рекох да питам Марка о томе, јер је мој пиштољ бољи од његовога.

— А тако? рече иследник, а преко лица пређе му лак осмејак који је изражавао прикривену радост.

Он нареди да се доведе Марко из притвора к њему.

Кад Марко уђе у канцеларију иследникову и у овој угледа Анђелка, пребледе. Био је у кошуљама. Кошуље заиграше на њему. Но то потраја само један тренутак. Одмах се прибра.

— Овај пријатељ дошао је до тебе да те нешто пита. Разговорите се — рече иследник Марку, правећи се равнодушан и узне прегурати неке хартије.

— Јест, рече му Анђелко. Ама знаш, ти си погрешио па узео мој пиштољ...

Иследник је гледао кроз трепавице на Марка и видео кад је овај давао Анђелку очима знак да не говори.

Анђелко ућута. Обојица су ћутали неко време.

(Свршише се).

МРЦВАРИ ЛЕШЕВА¹⁾

од Горона

Ту скоро, у Лијону, у једној вили напуштеној већ шест месеци, пронађени су остаци човечја тела. Њих је, по свој прилици, неки тајанствени убилац бадио преко зида; и случај је хтео да се сада нађу у једној барици у коју су упали.

Мисли се да су то остаци жртва двају злочина, једног из ранијих година и другог сасвим скорашњег.

Овај чудновати налазак опомиње нас на мрцваре жртва. Велики је број оних бедника који су били суђени и осуђени на смрт што су грозни злочин заодели још и гнусном операцијом мрцварења жртве.

Колико сам ја могао, испитивањима којима сам се одао, далеко доспети, први је био поручик Шарл Дотен. Овај зло-

¹⁾ Овај чланак штампан је у једном од последњих бројева *Le monde illustre*. Ми га доносимо зато, што је од чувеног Горона, бив. шефа сигурности у Паризу, као корисног за наше судије, јер се у њему третира питање о категорији, злочинаца мрцваре.

чинац погубљен је 28. марта 1825 на Гревском Тргу. Убио је и затим искасапио свога брата и своју тетку.

Седам година доцније, 2 марта 1833, на баријери Сен-Жак, одрубљена је глава једном сержану варошком, по имену Рамиу, што је своју жртву, једнога дечка, измрцварио.

Ако продужимо ово кобно набрајање, наилазимо:

1. марта 1836 погубљење тапетара Лисија који је искасапио своју љубазницу. Идући на гилотину, тужио се, уз пут, да га боли трбух те не може да иде.

18. јуна 1851, паде под ножем целатовим глава Евжена Вијона, слуге некога трговца бронзаних ствари. Овај злочинац убио је своју љубазницу и, претходник Ејроду, метнуо леш у врећу и испратио, као пртљаг, у Шатору.

Године 1854, Домбеј умлати Јеврејина Исака Вала, и искасапи леш. Погубљење Домбејево било је 7 децембра 1854.

1867. године ешафот се подиже ради другог мрцвара, каспина Авинена, аутора оне славне изјаве: „Не признајте никад!“

У 1870 години целат откиде главу Казмиру Виљату, који је најпре убио своју жену, затим је исекао на четрдесет комада, затрпао у ђубре и после две године нагноио своју њиву.

Најчувенији међу овим злочинцима био је зацело Бигоар.

2. новембра 1879, Бигоар, негдашњи подофицир, убије своју љубазницу, девојку Леманаш, и, исекав леш у комаде, однесе их за две ноћи чак уз Сену, четири километра далеко од своје куће.

Приликом овог злочина један кривични лекар тврдио је да је жртва искасаплена живом; али ово тврђење би жестоко нападнуто; мало њих у то поверова.

Бигоар је погубљен 26. априла 1877.

Овај човек, кога су судије осудиле на смрт, учинио је злочин можда у тренутку гнева, без икаква премишљања. Када сам ја био позван на управу безбедности, чуо сам то од агента који су се нарочито бавили афером Бигоаровом, под управом Г. Јакова, тадањег шефа безбедности.

Девојка Леманаш била је, чини се, врло пакосна и свађалица, имала је и ту ману да је пила више но што треба. Једном, у свађи, скрха малу вазу, на коју је Бигоар много погледао. Негдашњи подофицир тукао ју је... сувише јако поуздано, и, разјарен до лудила, хотећи по сваку цену да прикрије своје убиство, имао је још толико јадне храбрости да је леш сав искасапио.

Тако дакле, да је Бигоар одмах изјавио комесару свога кварта да је убио своју љубазницу у свађи, био би, можда, ослобођен.

У сваком случају не би, поуздано, био погубљен.

Ваља нам напоменути овом приликом да је готово увек изрицана смртна казна против убилаца мрцвара.

Суд није никад склон благој казни према њима, ма какве биле околности злочина; доиста веома снажан утисак чини на човека кад бедник пред судом прича грозну сцену како је искасапио своју жртву.

Суд сматра то као доказ дивљачке свирепости; у његовим очима то је отежава околност злочину.

Ово гледајте деле готово сви... међутим неправдо се убице, мрцвари, сматрају за свирепије него остали. То мрцварење не показује никако више свирепости код ових него код оних. Од десет у девет маха, онај који убије човека, чак и са предумишљајем, налази се под утицајем изванредне нервне надражености. Једна је мисао у њега: да избегне гилотину... и, зато, он види само једно средство... да уништи трагове злочину. Хипнотизован је потребом да скрије леш, да га уништи ма шта га стало. И тако најчешће у лудилу које прати убиство извршује се мрцварење.

Године 1877. би погубљена девојка Боаје, што је, уз сачување свога љубазника, убила своју матер... и затим је искасапила у комаде.

Потом Баре и Лебије, убице удовице Жиле, 1878.; 1884. Ниел искасапи Лебона.

Старица Еуфразија Мерсије која је, у једном врту у Виленоблу, закопала остатке Елодије Менетреје, своје газдарице. И долазимо до Ветара, часовничара у Шоањиу, испарчана и бачена у Јону.

Па 1892. године, Вобур убије Бутија и одсече главу мртвацу да га не би познали.

Да не заборавим чувара Превоа, негдањег стотинара који је пре него ће умрети на ешафоту, молио милост у Администрацији.

У извесним случајевима, остацима, које је полиција налазила, није се могла утврдити идентичност. Моји претходници и мој последник, као и ја сам, узалуд су се мучили и трудили да расветле налазак жалосних остатака човечјих, које је какова мистериозна рука бацила у неки кут Париза.

Још и данас се спомиње искасапљена жена у Монруту која, године 1885., зададе толико муке г. Тајлору, шефу безбедности, његовим агентима и репортерима париских журнала.

И ја, као шеф безбедности, имао сам своју мистерију, једну жену исцарчану у комаде, и отишао сам са Управе, а нисам могао пронаћи чији су били остаци нађени у улици Бочарис, у подруму једне куће која се тада градила.

Експерти лекарски не могуше ми олакшати моја испитивања. Изјавише да су ти остаци били неке жене од двадесет пет до четрдесет пет година... ако нису остаци какова млада човека...

Требало би ми исписати читаву књигу, кад бих хтео да опишем све оне перипетије кроз које је пролазила та афера у улици Бочарис... све оне ситне догађаје које је она изазвала: тражење жена, налажење, одвајање њиховим мужевима и родитељима, против воље им, она силна писма којима су луде, мономани сами себе денонсирани...

Други су ишли тако далеко, да смо их морали похапсити, и требало је читавих процедура да би се доказала њихова невиност.

Најзад ја и данас питам се да ли су то остаци каквога човека или какове жене, нађени у улици Бочарис. Да ли чак беху то остаци жртве каквога злочина? Ја сам још увек склон да верујем противно: остаци су били, доиста, посути тринама од дрвета јако натопљеним феничним киселином, али, још у то доба, било је савршено доказано да није било немогуће украсти из болнице или амфитеатра анатомске препарате.

Ма шта било питање је још једнако отворено.

И мој последник г. Кошфер имао је своју искасапљену жену. Његова је пловила низ Сену, затворена у једну торбу... Ова је афера још свежа, и данас се спомињу опити које је полиција вршила да би сазнала одакле је могла бити бачена торба... Метнули су у сличну торбу парчад од говечета... и сукцесивно бацали са више места у воду, и студирали правац који је торба добијала утицајем струје водене.

Неки заједљивци, причајући догађај „Булоњске жене“, градили су читаве шале на рачун Шетње говечета.

У Лијону налази се полиција сада пред двама лешевима...

Када се провинција да на посао, онда није се шалити! Безбедност лијонска уређена је врло добро; она ће поуздано успети да сазна које су то жртве чији су остаци нађени у барици напуштене виле у улици Франшвил.

У осталом Лијонци имају драгоцену помоћника у лицу мога пријатеља, у учену доктору Латасању, по мом мишљењу првом кривичном лекару у Француској.

Све даје наде да ће судије у Лијону, у бољим приликама по ови у Паризу, открити тајну која обавија лешеве ових жена нађене у дну баре у улици Франшвил. С Француског.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

с руског Јефта Угрчић

41

— Слушај, рече он Зосимову, — ти си красан младић, али си, поред својих гадних особина, још и распусник, знам ја то, и то још од оних гадних. Ти си нервна, слаба ништарина; ти си тврдоглав, угојио се и ништа не можеш себи да ускратиш, — а то ја већ називам гадошћу, јер доводи управо до гади. Ти си се толико разнежио, да ја, то признајем, најмање могу да појмим, поред свега тога, да будеш добар на чак и пожртвован лекар. На перју спава (доктор човек!), а ноћу устаје ради болесника! Кроз три године ти већ нећеш устајати због болесника... Ах, да, до ђавола, није ствар у томе, него ево у чему: ти ћеш вечерас ноћити у газдаричином стану

(с муком сам је наговорио!) а ја у куини: ето вам прилике, да се ближе упознате! Није то, што ти мислиш! Ту, брате, ни сенке тога нема...

— Ама ја ни на шта и не мислим.

— Ту је, брате, стидљивост, ђуљивост, бојазљивост, чистота најузвишенија, и при свем том — уздаси, и топи се као восак, управо тако! Избави ме од ње, тако ти свију ђавола на свету! Преслатка је!... Одужићу ти се, тако ми живота, одужићу се!

Зосимов се још јаче зацерека него отио.

— Али шта ће ми она?

— Уверавам те, брига је мало, само говори глупости какве хоћеш, седи само поред ње и говори. Сем тога ти си доктор, почни је лечити ма од чега. Кунем ти се да се нећеш кајати. Има тамо код ње и клавир; та ја, ти већ знаш, ударам по мало; тамо је једна моја песмица, руска, права: „Прелићу се сузама врелим“... Она воли ове праве песме, — па, од песме се и почело; а ти си, међутим, на фортепијану виртуоз, мајстор, други Рубинштајн... Веруј, да се нећеш покајати!

— Ама да јој ниси каква обећања надавао, шта ли си радио? Формалну писмену обавезу? Обећао си, може бити, женити се...

— Ништа, ништа, ама баш ништа од тога није! Та она и није сасвим таква; Чебаров је хтео...

— Е, па онда је остави!

— Ама није могуће тако је оставити!

— Та зашто да није могуће?

— Е, па де-де; просто није могуће, па то ти је! Ту је, брате, замамљив почетак био.

— А зашто си је онда завео?

— Та ја је у опште нисам заводио, ја сам можда сам заведен, по глупости својој, а њој ће најзад бити све једно, ти или ја, само да има неког, који поред ње седи и уздише. Ту, брате... Не могу ја теби то да изкажем, ту, — али ево ти знаш добро математику, и сад се још тиме занимаш, знам ја... па, почни јој изводити интегрално рачунање, Бога ми се не шалим, говорим озбиљно, њој ће сасвим бити све једно: она ће на тебе гледати и уздисати, и тако целе године без престанка. Ја сам јој, између осталог, веома дуго, два дана један за другим говорно о пруском горњем дому (та о чему би и говорио с њоме?) — она је само уздисала и знојила се. Само о љубави немој говорити, — стидљива је до крајности, — али се претварај, као да отићи не можеш, — тако, и то је доста. Код ње су изванредне удобности; сасвим као код куће, — читај, седи, лези, пиши... Шта више може се и пољубити, са опрезношћу...

— Ама што ће ми она?

— Е, не могу ја теби никако да објасним! Видиш ли: ви обоје потпуно приличите једно другом! И пређе сам о теби мислио... Та ти ћеш већ тако и тако тиме завршити! Па зар ти није онда све једно — раније или доцније? Ту ти, брате, иде све као по перју, — ех! па не само то! Ту те све мами, ту је крај света, сидро, мирно пристаниште, средиште земљино, есенција палачинака масних, великих рибљих паштета, вечерњих самовара, тихог уздисања и топлих кацавејака, загрејаног банка, — ето ти, дакле, као да си умро, а у исто си време и жив, две добити наједанпут! Али, брате, ђаво да ме носи, забрљао сам се, време је, да се спава! Чуј, ја се ноћу по који пут будим, па ћу отићи до њега, да га обиђем. Само неће бити ништа, будалаштина, све је добро. Немој се још и ти нарочито узнемиравати, а ако хоћеш завири и ти једанпут. Али чим штогод запазиш, грозницу, например, или ватру, или тако што, одмах ме пробуди. Уосталом, није могуће...

II.

Сутрадан, око осам часова, пробуди се Разумихин забригнут и озбиљан. Много нових и непредвиђених недоумица наједанпут се појавило у њему тога јутра. Он дотле није ни замислио, да ће се икада тако пробудити. До најмањих ситница сетио се свега јучерашњег и разумео, да се с њиме догодило нешто необично, да га је испунило једно дотле сасвим непознато осећање, које није личило ни једном дотадашњем. У исто време је јасно увиђао, да је сањарија, која се распламтела у његовој глави, сасвим, сасвим неостварљива, — толико нео-

стварљива, да се не ради чак и стидео и он брзо пређе на друге, стварније бриге и сумње, које су му остале у наследство после „проклетота јучерашњег дана“.

Најстрашније му је сећање било оно, како се јуче показао „низак и неваљао“, не само због тога што је био пијан, него зато што је повео пред девојком њеног младожењу, користећи се њеним положајем, а са глупо пренагљене ревности, не познајући не само њихове узајамне, међусобне одношаје, него, шта више, не познајући ни човека као што треба. А и какво је право имао, да о њему суди тако брзоплетно и неразмишљено? И ко га је звао за судију? И зар се може овакво створење, као што је Авдоћа Романовна, предати недостојном човеку за новац? Мора бити да и у њему има добрих страна. А стан? Па откуда је он, у самој ствари, могао сазнати, какви су ово станови? Та он спрема већ прави стан... пих, како је то све гадно! И какво му је то оправдање, што је био пијан? Глуп изговор, који га је још више понижавао! У вину је — истина, и ето истина се сва и исказала, „то јест исказала се сва гадост његовог завидљивог суровог срца!“ И зар је ма и најмање допуштена таква сањарија њему, Разумихину? Ко је он у срањењу са таквом девојком, — он, пијани лармаџија и јучерашњи хвалисавац? „Зар је могуће такво цинично и смешно упоређење?“ При тој мисли Разумихин сав поцрвени, и, наједанпут, као нарочито, у истом се тренутку јасно сети, како им је синоћ, стојећи на степеницама, говорио, да ће газдарица бити љубоморна на Авдоћу Романовну... то је већ било несношљиво. Из све снаге удари песницом о куинско огњиште, повреди себи руку и избаци једну циглу.

(Наставиће се).

ПИТОМАЦ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

Г. Министар Унутрашњих Дела изабрао је, на предлог Управника града Београда, за питомца ради проучавања антропометријско-полицијске струке у вези с најновијим начином констатовања идентичности, тако званом „Бертилонажом“, г. Душана Ђ. Алимпића, писара ср. врачарског, који је радио у кривично одељку управиним. Г. Алимпић је 23 о. м. у вече отпутовао у Букурешт, да тамо почне студије у заводу, којим управља др. Миновић, а који је нашој публици познат из „Тасиних Писама“. Благодаримо Господину Министру Унутрашњих Дела што је за овај циљ изабрао г. Алимпића, нашег сталног сарадника, који нам је познат као један од најбољих млађих полицијских чиновника.

Т Р А Ж Е С Е

1, **Тихомир, син Филина Панџића**, из Варварина, среза темнишког, округа моравског, отумарао је од своје куће незнано куда. Тихомир има 18. година, раста је средњег, блесаст је.

2, **Лепосава, ж. Недељка Маленовића**, из Поповца, среза параћинског, округа моравског, отумарала је незнано куда. Лепосава има 18. година, раста је омаленог, црномањаста, има младеж на десном образу. О проналаску именованих ваља извести начелство округа моравског, с позивом на Бр 2016, или Управу града Београда с позивом на Бр. 3642.

Стеван Ђурђевић, из Велике Маштанце, 16. ов. месеца отумарао је незнано куда. Стеван има 60. година, крупан, у лицу црномањаст, великих бркова, у сељачком оделу. Начелник среза посавског, округа београдског, депешом од 18. ов. м. моли све власти да Стевана пронађу и њему упуте. О проналаску Стевановом може се извести и Управа града Београда. с позивом на Бр. 3832.

П О Т Е Р А

Миливоје Радосављевић, слуга Николе Обреновића, молера оvd., на дан 9. фебр. т. г. увече покрао је свога газду. Узео је један пар одела од летњег штофа, у вредности 40. динара, па побегао. Миливоје је стаса средњег, лица плавог, нос великог, надувеног, на себи има црно одело, на глави мекани шешир, сиве боје са флором. Начелник округа крагује-

вачког, актом од 15. фебр. т. г. Бр. 2334, моли све власти да Миливоја потраже и начелству стражарно спроведу. Пронађени Миливоје може се спровести и Управи града Београда, с позивом на Бр. 3818.

Александар Панџић, из Ђуприје, бив. притвореник суда општине Ђуприске, који се је имао спровести у Њажевац, ради издржања једно-годишњег прогонства, побегао је из општинског затвора незнано куда. Александров је опис непознат. Начелник окр. крагујевачког актом од 12. фебр. т. г. Бр. 1464, моли све власти, да Александра пронађу и њему спроведу. Пронађени Александар може се спровести и Управи града Београда, с позивом на Бр. 3636.

Петар Динић, покућар, родом из Голупца, који је пре извесног времена био у служби код Браће Стефановића, опанчара у Пожаревцу и кога су због рђавог владања отпустили, 9. овог месеца извршио је крађу Владимиру Живковићу и Кости Станковићу, калфама опанчарским, који су у служби код исте фирме и однео: Владимиру један пар ципела и један пар чарапа; а Кости један пар одела, и то: капут и прслук црни, а панталоне суре, и једну кошуљу и машну.

Петар има 16. година, у опште црномањаст и буцмаст. Начелство округа пожаревачког, актом од 16. фебр. т. г. Бр. 2562, моли све власти да Петра пронађу и њему спроведу. Пронађени Петар може се спровести и Управи града Београда, с позивом на Бр. 3921.

Оскар Н. по народности Маџар, који је живео неко време у округу крагујевачком као коловођа дружине за протурање лажних новчаница, на дан 16-ог овог месеца умакао је испред потере, која је наређена у цели хватања растуреног лажног новца. Оскар има 27 до 28 година, раста средњег, прилично развијен, у лицу пун, обријан, бркова малих, од одела има на себи капут чупав и на овоме крагну црне боје, на глави шубару равну пругасту.

Начелство округа крагујевачког депешом од 17. ов. м. Бр. 2790., моли све власти да Оскара пронађу и њему стражарно спроведу. Пронађени Оскар може се спровести и Упр. гр. Београда, с позивом на Бр. 3672.

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Књига о љубави. Тако се зове књига у којој је наш песник и књижевник, г. Милорад Ј. Митровић, штампано један део својих песама — баладе и романсе. Ми је овде приказујемо, у колико само да се одужимо према писцу — песнику, који је и наш сарадник, а немамо потребе да је публици препоручујемо, јер је књига скоро сва распродата.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Молимо среске начелнике да у најкраћем року изврше наредбу Госп. Министра Унутрашњих дела од 3. новембра пр. год. П. № 23618. у погледу претплативања на наш лист.

О Г Л А С

Ноћу између 17. и 18. јануара ове године непознати разбојник обико је врата на мојој штали у Белосавцима (среза јасеничког, окр. крагујевачког) и из исте одвео је кобилу.

Кобила је длаке врне, лијокукаста, жигосана жигом „К“, за активну коњицу; висока је 155 см., репа дугачког, поткована немачким ковом, гребена високог, нарави је одвише љуте; стара је 7 до 8 година. Сем кобиле, лопов је однео једно седло немачко, два ђебета и узду.

Кобили је вредност 400, а седлу и осталом прибору 144, — свега 544. динара. (по цени куповања).

Онај који нађе кобилу или прокаже лопова, добиће 120 динара награде.

Председницима и писарима општинским обраћам пажњу и молим их да припазе, да се ова кобила не би огласила за мангупа.

Аранђеловац, 1900 год.

Живојин Гавриловић,
механиџа из Белосаваца